

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VI me, 1480

Prima pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

lxxiii

Si quis igitur puz illud et incorporeū summū illud videre mē-
ruit. q. habet aliud quod desideret. nō regna. nō facultates. nō
honores. nō gloriā. nō potestates. illis em̄ uti nihil beatitudinis
est. hoc autē uti beatū est. Tercio addit. de beatitudine corpis
Et ego resuscitabo eū in nouissimo die: om̄s quidē resurgemus
dicit ap̄ls. sed nō om̄s immutabim̄. g. distinctio erit resurgenti-
um. que tangit Dani. 12. Multi de his qui dormiūt in puluere
terre euigilabūt. alij in vitā eternā. alij in opprobriū ut videāt
semp. hoc idē dicit saluator. Jo. 5. Proeident qui bona fecerunt
in resurrectionē vitę. qui vero mala in resurrectionē iudicij. Re-
surgent corpora damnatorū. ut sortes sint in pena p̄p̄is ani-
mabo qui bo fuerunt sortes in culpa. sed corpora iustorū p̄p̄is
glorificatis diungent animabo. ut et ipsa beatificent immortalit-
ate. claritate. subtilitate. agilitate. decore. vigore. honore. et p̄-
petuo corporis aspectu. et fulgore. ut dicant illud gen. 32. Vi-
di dñm facie ad facie et salua facta est aīa mea. et illud Job. 42
Auditui auris audiui te. nūc autē oculus meus videt te. etc.

Dominica vicesima post Penthecostes.

Prima pars sermonis lxxiii.

Rat quidā regulus. cuius filius infirmabat ca-
pharnaū etc. Jo. 4. Consuetū est apud seculares.
cū egrotant post remedia vana medicorū vltimo
ad deū recurrere. iā de salute dubitantes. p̄sal. Cū
occideret eos. querebant eū. Hoc iste regulus fe-
cisse legit. qui p̄ filij salute. deficiente humano auxilio. xpm ro-
gavit. ideo ipsius infidelitas merito fuit reprehensibil. cū in
cūctis añ oīa diuinū sit implorandū auxiliū. Tria igit tangunt in
p̄nti euangelio. Primo reguli supplicatio p̄ filij salute. Secundo
xpi reprehensio. p̄ ipsius incredulitate. ibi. nisi signa. Tercio bñfi-
cij impetratio sola xpi benignitate ibi. iam autē eo. Circa primū
tria tangunt. premitit additio infirmitatis quadruplex. prima
caritatis. qz filius. secūda nobilitatis. qz filius reguli. tertia in-
firmitatis. qz infirmabat. X Quarto famose ciuitatis. qz in
capharnaū. et hoc est: Erat quidā regulus: dicit autē regulus.
puus rex. nō legimus autē tūc t̄pis fuisse regē in galilea. nisi he-
rodē antipā. filiū magni herodis. forte autē aliquis sub eo admi-
nistrabat negocia regni. qui hoc loco regulus. id ē puus rex ap-
pellat: cuius filius infirmabat: indidit deus cuilibet aīali natu-
ralē amorē ad filios. qz intantus erat ut nolint hōies filios añ-
se mori. sed potius cupiant eos habere sup̄stites. Et nota qz mā-
gis diligunt p̄ntes filios suos. q̄ diligunt ab eis. et hoc p̄pter

Sermo

quatuor. Primo qz plura illis contulerunt. magis aut diligim⁹
 cui plura asserimus. Secundo qz dilatio parentu est diuturnior.
 prius ei parentes dilexerunt filios qz ab eis diligerent. Tercio
 qz dilationis mutue ipsi parentes sunt principuz. sunt em filij a
 parentibz. Naturalis aut est affluxus principij in principatu. et
 no econuerso. sic humor a radicibz pcedit i ramos. no a ramis
 in radices. Quarto qz vnuquodqz maxie diligit pfectione sua.
 vnuquodqz aut pfectu est. eo qz sibi simile generat. et ideo qz
 parentes sunt pfecti in filiis. ipso vero filij no ideo pfiunt. qz pa
 rentes hnt. sed qz filios alios generant. ideo maior e amor pa
 rentu ad filios qz filioz ad parentes. capharnaum. hec erat ciui
 tas nobilis totius galilee metropolis in qua iste egrotabat.
Nota qz vnus solus rex e celi et terre. in cuius femore scrip
 tum e. rex regu et dñs dñantiu. de quo psal. Qm deus magnus
 dñs. et rex magnus sup omis deos. Quicunqz igit aliquod ha
 bet regimen. compatione ipsius regulus e. qz nemo totu mudo
 dominat. sed aut in pte ipsius sic reges terre. aut in minori mu
 do sic hñ sibi ipsi dñat. qui e minor mudus. omis igit hoies regu
 li sunt pui scz reges. Si aut rex dñat qz regat. mens nra regulus
 est. cui datu est totu regnu aie et corpis. vñ Jldo. Rex inquit
 eris si te ipsum reueris. et in primo politice dñat. qz ronal mens
 regali dominio regit appetitu. regulus igit mens nra est. appe
 titus vero cupisibilis et irascibilis eius subiciunt regno. et qui
 cunqz dñat terris. si no dñat appetitui seruus e. vñ claudianus
 Tu lz extremos late dñare p indas. Te medus te mollis arabs
 te seras adoret. Si metuis si praua cupis si ducl ira. Seruitij pa
 tiere iuguz tollerabis iniquas. Interius leges tñc oia iure tene
 bis. Cñ poteris rex esse tui. **E**t no qz regalia insignia qua
 tuor esse dicunt. scz diadema. sceptz. purpura. et fibula aurea.
 sic ronalē mente optet gerere diadema prudentie. sceptz iusti
 tie. purpurā fortitudinis. et fibulā xpantie. vel. diadema elem
 tie. sceptz iusticie. purpurā glorie. fibulā concordie. Jñ nota qz
 rex regit subditos. sic pater filios vt dñt. 8. eth. vñ venus ad
 iouē. D pñ o hoim diuiscz eterna pñas. et ideo appetitus sensi
 bilis qui menti subicit filius reguli dñat cuius infirmitas peccati
 e. sic dñt Jo. 5. Jñ noli peccare ne deterius aliquid tibi atingat
 supuenit aut hec infirmitas ex intpantia affectionu. aut amore se
 culi male inflāmant. aut timore eiusde seculi male huiliant. de
 primo. 2. ro. 13. Xmo adamauit thamar valde. ita vt depiret
 in eā. et egrotaret ppter amorē eius. Thamar itē pñat amara.
 vel amutās. et signat omne mūdānu et seculare. qd amaritudie

et instabilitate plenu est. hoc qui amat depit. i. diminuē sensu et infirmat. cū em nihil fortius sit vero amore. mūd anus tū amor infatuat et infirmat. Itē de secūdo q̄ languescat animus timore male humiliante dicit psal. Humiliatū est in laboribz cor eoz. et infirmati sunt. nec fuit qui adinuaret. Et nō septē sequentia hanc spūalē infirmitatē. Primo infirmitatis doloribz vexat. hec ē inuidia que de alterius bono torquet. Mat. 8. Puer meus iacet in domo palitici. et male torquet. sic peccatuz affligit scientiaz. psal. Nō est pax ossibz meis a facie peccatoz meoz. et itēz. anima eoz in malis tabescebat. Itē infirmitas iudiciū rez pm utat. i. gustū. tactū. odoratū. auditū. et visū. hec ē ira de qua virgi. furor itaqz mentē precipitat. et cato. Ira impedit animū. ne possit cernere verū. sic in peccatibz omne mentis iudiciū pturbat. psal. Turbatū sunt et moti sūt ebrius. et oīs sapia eoz deuorata ē. nō em illi sapiūt diuina. sed poti⁹ mortifera. omnē em escā abhoiata ē aia eoz. et appropinquauerūt vsqz ad portas mortis. Itē infirmitas attenuat et desiccāt. et hē ē accidia q̄ facit aiam macilentā. qz spūs tristis execat ossa. cōe tū etiā est oī pccō. vt piguedinez aie tollat. 2. ro. 13. Quare sic attenuariis macie fili regis p singulos dies. piguedini aut spū ali cūenit tria. ardor. i. dilectionis. sapor deuotionis. et superminētia oīs tribulationis. piguedo em ardet. sapit. et supnatat iō in lege oīs adeps fuit dñi iure petuo. vt dicit leui. 6. sed p pccm hic adeps dyabolo imolat. deuto. 32. imolauerūt demonis et nō deo. Itē infirmitas deturpat. tal est inanis gloria q̄ detori volūt esse hoies sed oē peccatū sedat aiaz. ablato em splēdore grē. eā reddit palidā. migrā. rugosā. deformē. tre. 1. egresus ē a filia sion oīs detor eius. et eiusdē. 4. quō obscuratū ē aurū ē. Et attende q̄ illā fugit mlier infirmitatē que sic eā deformat. q̄ a sponso eicit. a vicinis cōtemnit. ab amicis fugit. et a p̄pinqs nō cognoscit. hoc facit peccatū. tre. 4. demigta ē sup caribz. facies eoz nō sūt cogniti i plateis. Itē infirmitas depaupat q̄ singl̄r p̄p̄iū est luxurie subam corpale et spūale auferentis. iob. 31. h peccatū nephās ē. et iniquitas maxia. ignis ē vsqz ad cōsumationē. oia deuorās. et oia eradicas genina. Dic dicit de filio pdigo. lu. 15. q̄ dissipauit omnē subam suā. viuēdo luxuriose sed ista paupertas cōis ē cī pccō auferente diuicias virtutū. tre. 1. manū suā misit hostis ad oia desiderabilia eius. vñ dicit mat. 5. q̄ mulier patēs sanguis fluxū oia sua erogauerit. sp̄ deterior hīs. et lz peccatores videant diuicias habūdare. audite quid dicit apoc. 3. dices q̄ diues sū et locupletatus et null⁹

Sermo

egeo. et nesci qz tu es miser miserabilis et paup et cecus et nu-
 dus. Et attende qz paup est. qui nihil habet. paupior qui mul-
 ta debet. pauprim⁹ qui opari non p̄t vt reddat. tal est ois pec-
 cator. Jte infirmitas debilitat. psal. dereliquit me virtus mea. h-
 gule auenit. nā cōmessationes et ebrietates vigoꝛē corpis tol-
 lūt et aie. ideo dicebat apls. curā carnis ne fecerit in desiderijs
 debilis est aut ois peccator. qz nulli etiā pue temptationi p̄t re-
 sistere. tren. 1. Abierūt absqz fortitudine añ facie subsequētis. E-
 Et attende qz debil est qui stare non p̄t. debilior qui non p̄t sur-
 gere. debilissim⁹ vero qui etiā non valet quiescere. nō potest aut
 stare peccator. qz peccatū qz p̄ p̄niam nō delet. mox suo p̄dere
 ad lūm trahit. vt dicit gre. psal. ascendūt vsqz ad celos. et de-
 scendūt vsqz ad abyssos x̄. sed nec p̄t surgere. tren. 1. Infirma-
 tā ē virtus mea. dedit me dñs in manu. de qua nō potero sur-
 gere. rursus quiescere non p̄t. iob. 9. nō dedit quiescere sp̄m me-
 um. Jte infirmitas turbat timore mortis. psal. Cor meū tur-
 batū est in me. et formido mortis cecidit sup me. Jte timor maxi-
 me turbat auaros. isti timent paup̄tātē ne supueniat. timent
 diuitias ne tollant. vitā ne deficiat. mortē ne accedat. sed gñā-
 le ē oī iusto vt cōsidat. puer. 28. Justus quasi leo cōsidit. oī ve-
 ro peccatori gñale ē vt timeat. Sap. 17. cū sit timida nequicia
 data ē in omnē cōdenationē. sp̄ em̄ presumit seuā pturbata cōsci-
 entia. Et attende qz timet mortē ois reus. sed magis timet dep̄-
 hensus. maxie aut t̄iet iā iudicatus. sic ois peccator reus ē mor-
 tis. gen. 2. i quacūqz die comederit aliquid illicitū morte mo-
 riemī. rursus quilibet dep̄hendit. et si nō corā hōibz saltē corā iu-
 dice. qui oīa dep̄hendit teste cōscia. iere. 2. Quō cōfundit fur qñ de-
 prehēdit. sic cōfusi sunt post hoc. ois etiā peccator iā iudicatus ē
 sic dicit Jo. 3. Qui nō credit iā iudicatus ē. et hoc ē iud iū. qz
 dilexerūt hōies magis tenebras q̄ lucē. erāt em̄ eoz mala ope-
 ra. Jte nō. qz sic corpālis infirmitas cōtrahit ex pestilentia
 loci. ita peccatū trahit ex loco i quo aīa residet. vñ dicit qz iste
 filius reguli egrotabat in capharnaū. que fuit ciuitas sublimis
 potentie in galilea. sic dicit mat. 11. et interpretat villa cōsolati-
 omis aut ager pinguedis. ex quibz quinqz ē intelligunt quibz
 aīa cōtrahit egritudmē. prima ē potentia vñ ista ciuitas fuit po-
 tens. et multi quidē eo ipso peccato infirmant. qz facultas pecca-
 ti subest illi. sic de salomone dicit. ecl. 47. Inclinaisti sem oza tua
 mulieribz. p̄tātē habuisti in corpe tuo. id ille cōmendat qui po-
 tuit t̄nsigredi et nō est t̄nsigressus. facere malū et nō fecit. Jte qz
 capharnaū dicit villa. signat secunda cā vñ hōies delinquūt.

ex eo videlicet qd nō attendentes ap̄ia dignitatē. vilificant seip̄
 sos dū vilibz rebo se subiiciūt. psal. Homo cū in honore esset nō
 intellexit. Itē qz capharnaū dicit villa solationis significat
 qd tertia cā spūalis infirmitatē ē solatio et p̄speritas mūdi hu-
 ius. psal. firmamentū in plaga eoz. qz in labore hominū nō
 sunt cū hominibz. nō flagellabunt. ideo tenuit eos supbia oper-
 ti sunt iniquitate et impietate sua. Itē qz capharnaū interpretat
 ager. signat qd quarta cā spūalis infirmitatē. est adolescentia.
 et iuuentus que p̄ vigore agri intelligunt. puer. 7. Considero
 veterē iuuenē qui tūlit p̄ plateas cui occurrit mlier ornata me-
 retriceo prepata. que apprehensa deosculat iuuenē. et statim eā
 sequit. quasi bos ductus ad victimā. tales iuuentutē honore di-
 abolo offerentes expectant in senectute reueri. iō dicit puer. 5.
 Ne des alienis honore tuū. nec annos tuos crudeli. ne forte ge-
 mas in nouissimo qm̄ cūsumperis carnes tuas a corpus tuū. Itē
 habundantia tpaliū est quinta cā spūalis languoris que signa-
 tur p̄ hoc qd capharnaū eredo collo et pingui ceruice armatus
 est. opernit facie eius crassitudo. et emscē. 21. Itē morit robu-
 rus et sanus diues et felix. iō morit qz viscera eius plena sunt
 adipe et medullis. ossa illius irrigant. nā pdit quasi ex adipe
 iniquitas eoz. tñserūt in affectū cordis. Job. 21. Ducit in bo-
 nis dies suos. et in puncto ad inferna descendit. Cuius rei ex-
 emplū legē tale. Cū em̄ bea. amb. pgeret romā. suscepit eū ho-
 spicio nobilis quidā in tuscia. qui requisitus a bea. amb. de sta-
 tu suo. rñdit omnia sibi ad votū succedere. nā habundabat di-
 uitis sanitatē et valitudinē corpis possidebat. amici erāt illi mlti.
 nullus adūsarius. ples secūda et generosa. familia pacifica. ci-
 uiles honores. supra omes suos acies agebat. nihilqz sibi dix-
 st deesse. Ad hec amb. ex admiratione p̄teritus. surge inquit
 socij hinc abeam⁹. non ē hec domus vbi ptem deus habeat. cum
 qd paululū fuissent elongati. ecce subito acussa dom⁹ cū ipso pa-
 tre et filiis omniqz familia et substātia subuersa est in pfundū.
 et stagnū in eodē loco vsqz ad p̄ntē diem apparet. Secūdo ar-
 ca primū tangit deuotio supplicantis: hic scz regulus: cū audis-
 set qz hielus adueniret a iudea in galileā: dimiserat xps iudeā
 i qua discipuli eius baptisabant. hoc iō qz exorta erat questio
 de baptismo iudeis magis approbantibz baptismū eius qd iō
 hannis. Ne igit ex hac questione aliquid discordie nasceret de
 iudea recessit: abiit ad eū etiā: psonalit vt reguli p̄ntia melina-
 ret: et rogabat eū vt descenderet et sanaret filiū eius: Nullum
 adhuc miraculū xps fecerat i galilea. nisi solū illd de mutatione

Sermo

aque in vinū cui vt dicit theo. hic regulus interfuit. aut saltē sa-
mā miraculi audiuit in galilea exiis. sed verius credit iā multa
xpm fuisse miracula et hoc factū esse post curationē leprosi et sa-
nationē serui centurionis. Et Nota allegorice qz regulus fu-
it quilibet rector iudaici ppli. s. moyses. iohue. samuel. dauid. et
ceteri duces ac pphete qui reguli dicebant. qz pue genti. et abie-
cte erant rectores. Amos. 7. Quis suscitabit iacob qz puulus.
hinc iratus dñs pplo illi dixit ad moysen. Num. 14. Iferā eos
pestilentia atqz alummā. te autē faciā principē sup gentē magnā
et fortiorē q̄ hęc ē. Itē qz eundē pplm affectu paterno dilexerat
iō ppls ipse fili9 reguli dicit. vñ moyses dixit Nu. 11. Nunquid
ego cepi omnē hāc multitudinē. vel genui vt dicas mihi por-
ta eos in sinu tuo. sic portare solet nutrix infantulū. Itē egrota-
uit ppls ille multē languorib9 peccati. Isa. 1. Omne caput lan-
guidū et omne cor merens. a planta pedis vsqz ad verticē capi-
tis nō est in eo sanitas. Et qz magnus vbiqz iacebat egrotus.
cui legalia nō adhibebant remediū. iō magnus flagitabat me-
dicus. quē vocabat Dauid dicens. Misere mei dñe qm̄ infir-
mus sū. et sana aīam meā qz peccauī tibi. ad quē Isa. 63. Utinā
dirūperes celos et descenderes. Et nota qz illius descensio no-
stra fuit sanatio. eo em̄ descendit qz nostrā mortalitatē assump-
sit. cui uiuenti dū cadauer nostre mortalitatē adiungit viuim9.
Ipse em̄ est vultur qui exaltē ad nostrū volauit cadauer. qm̄ in-
clinauit celos et descendit. et dū cadaueri se applicauit illud vi-
uificauit. sic elyseus quondā applicās se mortuo puero. ipsū vi-
uificauit. 3. Re. 4. vñ dicit osee. 6. Ipse cepit et sanabit nos. qz
em̄ cepit. et apprehēdit et assumpsit nos. ideo sanauit. Lu. 6. Vir-
tus de illo exibat et sanabat om̄s. ideo oīs turba querebat eū
tangere. sed mirā attendite illius ppli cecitatē quib9 sanandis de-
scendit. cū em̄ hoīpsū esset sanare qz descendere ad nostrā mor-
talitatē. ppter hoc iudicauerūt eū debile et infirmū. qz mortali-
tatē assumpsit nō attendentes illud apli. qz qd infirmū est dei.
fortius ē hoībo. hāc cecitatē Job añ predixit. 28. Semitā igno-
rauit aīus. nec intuitus ē ocul9 vulturis. Quis xps qui ascēdit
sup cherubin et volauit. ipse vultur qui cadauere pascit et ap-
plicat. sed semitā humilitatis quā ostendit xps ignorauit ppls
ille. nec oculos intentionis huius vulturis attendit. cuius erat
intentio. iō ad nostrū cadauer descēdē vt illud intelligeret. Id
Tercio circa primū tangit p̄chatio egrotantē. Incipiebat em̄
mori: ḡ nullū erat amō medicine remediū. ad illū itaqz illū p̄ti-
nebat sanatio. qui clauēs h̄t vite et mortis qui mortificat et va-

lxxiii

uificat. Et nota qz vita nostra mors quedā est. z. Re. 19. Omnes moriuntur. et sic aqua dilabitur super terram. Et attende qz dixit moriuntur in presenti. non moriuntur: qz vita presentis mors est. vñ Seneca ad Lucillum. quotidie moriuntur. quotidie diminuit aliquā pars vite nostre et Diuidius de Pontico. Iustar et hanc vitam mortis habere puta. Itē populus ille iudeorum tūc incipit mori. quā esse cepit populus. in ipso enim sui primordio peccato murmuracionis. et ingratitudinis. et idolatrie mortuus est. Jere. Transgressor es ex vtero vocaui te. sed tūc mortuus est ille populus quā vitam christum in ligno crucis occidit. Deutro. z. 8. Erit vita tua pendens ante te. et non credes vite tue. Itē per temptationē aliquis infirmatur. per delectationē mori incipit per consensum mori. sic puella in domo. per operationē extra defertur mulandus. sic iuuenis mortuus efferebatur filius vnicus matri sue per consuetudinē sepelitur. per defensionē et infamiam iam fect in monumento. christus igitur volens ostendere quod omnem spirituale auferit languorem. sanauit infirmos. liberauit incipientes mori. suscitauit iam mortuam puellam in domo. iuuenē iam extra delatū. et Lazarū in monumento quadriduo fectentē mirabiliter euocauit ad vitam. Tu es igitur deus qui facis mirabilia etc.

Secunda pars.

I

Secundo cum dicit. dixit ergo ihesus. tangit reprehensio in credulitatis humane reguli. et quatuor facit. primo ostendit eius fides diminuta: dixit ergo ihesus ad eum. nisi signa et prodigia videritis non creditis: ex hoc innuit quod iste regulus iudeus erat. qz iudei signa querunt. vt dicit apostolus. Querunt quomodo sit istum non credere nisi signis visis. si enim non credidisset nequaquam per filij salute supplicasset. Rñdeo qz verbum istud christi refert ad omnes iudeos generaliter qui non credunt nisi visis signis. iste vero iam credebat. lz et ipse visis et auditis signis. vel per dicit istum non credidisse. rogasse tamen per filij salute incertus an sanari posset a christo. cunctis enim remediis humanis deficientibus et hoc ipsum quasi experiendo postulat. sic infirmo per medicos derelicto credidit omnia. si forte aliquod illorum casu proficiat. vel secundum Gregorium. Iste dubitauit infide qz lz crederet christum sui presentia sanare filium non tamen credebat quod corporaliter absens hoc posset. vñ dicit quod rogabat vt descenderet et sanaret filium eius. vel minus credidit huius fide. qz tactu aut aliquo medicamine posset sanare non autem credebat id fieri posse sue voluntatis impio vel dicit per quod habuit fidē eum posse sanare egrotum sed non suscitare mortuum vñ dixit descende prius quam moriatur. Rñdeo secundum Augustinum signum est res per spiritum quod sensibus ingerit aliud aliquid ex se in notitiam faciens deuenire. prodigium vero vt dicit Ser